

УДК 342.536 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2025-3-9>**Мельничук Лариса Михайлівна**

доктор наук з державного управління,
завідувач кафедри публічного управління, адміністрування
та соціальної роботи

Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

ORCID: 0000-0002-7450-6173

Scopus ID: 58103398200

Савичук Олег Олександрович

аспірант кафедри публічного управління, адміністрування
та соціальної роботи

Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

ORCID: 0009-0004-7677-7470

ДІЯЛЬНІСТЬ ТИМЧАСОВИХ СЛІДЧИХ КОМІСІЙ У СИСТЕМІ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Статтю присвячено визначенню й аналізу правових проблем функціонування тимчасових слідчих комісій у системі парламентського контролю в Україні. Дослідження підкреслює фундаментальне значення тимчасових слідчих комісій як потужного інструменту підвітності та прозорості владних структур, особливо в умовах воєнного стану, за яких ефективність парламентського контролю набуває критичного значення для національної безпеки та протидії корупції. Продемонстровано, що, попри тривалий і складний процес становлення законодавчого регулювання діяльності тимчасових слідчих комісій, в Україні сформовано відповідні конституційно-правові та законодавчі засади функціонування інституту парламентського розслідування. Виявлено низку системних недоліків і прогалин, що знижують дієвість, ефективність та авторитет тимчасових слідчих комісій. Серед них – відсутність чітких критеріїв визначення «питань, що становлять суспільний інтерес», що зумовлює політизацію та суб'єктивність у їх створенні; проблеми з отриманням інформації та документів від посадових осіб і формальний характер надання відповідей; відсутність або незатвердження Верховною Радою України звітів ТСК, відсутність уніфікованих вимог до їхнього оформлення, що призводить до фрагментарності та формальності документів. Особлива увага приділяється відсутності прямої юридичної обов'язковості висновків тимчасових слідчих комісій для органів влади та посадових осіб, що робить їх переважно декларативними й позбавленими реальних механізмів імплементації. Обґрунтовано, що додатковою проблемою є брак ефективних інструментів постконтролю за виконанням рекомендацій ТСК, що обмежує здатність парламенту забезпечувати реалізацію висновків розслідувань. Зроблено висновок про нагальну потребу в суттєвому вдосконаленні законодавчих актів, передусім Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», що є необхідною умовою для підвищення ефективності парламентського контролю та зміцнення демократичних засад держави. Отримані результати слугуватимуть основою для подальших досліджень і розробки конкретних заходів з удосконалення правового регулювання у цій сфері.

Ключові слова: парламентський контроль, парламентське розслідування, правове регулювання, тимчасові слідчі комісії, суб'єкти парламентського розслідування, підвітність органів публічної влади.

Melnychuk L. M., Savychuk O. O. The activities of temporary investigative commissions in the Ukrainian parliamentary control system: problems of legal regulation

This article identifies and analyzes legal issues related to the functioning of temporary investigative commissions (TIC) within Ukraine's parliamentary control system. The study emphasizes the fundamental importance of these commissions as powerful tool for holding government structures accountable and promoting transparency, especially under martial law when the effectiveness of parliamentary control is critical to national security and fighting corruption. It is demonstrated that despite the lengthy and complex process of establishing legislative regulations for temporary investigative commissions, Ukraine has established the constitutional and legislative foundations necessary for parliamentary investigative institutions to function. However, a number of systemic shortcomings and gaps have been identified that reduce the commissions' effectiveness, efficiency, and authority. These include the absence of clear criteria for determining "issues of public interest", which leads to politicization and subjectivity in their creation; problems obtaining information and documents from officials, as well as formal responses; and the absence of Verkhovna Rada approval of TIC reports and unified preparation requirements, which leads to fragmented, formal documents. Particular attention is given to the lack of direct legal binding force of the TIC's conclusions for authorities and officials, which makes the conclusions predominantly declarative and devoid of real implementation mechanisms. It has been substantiated that an additional problem is the lack of effective post-control tools for the implementation of the TIC's recommendations, which limits the parliament's ability to ensure the implementation of investigation findings. It is concluded that there is an urgent need to significantly improve legislative acts, primarily the Law of Ukraine "On Temporary Investigative Commissions and Temporary Special Commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine". This improvement is necessary to enhance the effectiveness of parliamentary control and strengthen the democratic foundations of the state. These results will serve as a foundation for further research and the development of specific measures to improve legal regulation in this area.

Key words: *parliamentary control, parliamentary investigation, legal regulation, temporary investigative commissions, subjects of parliamentary investigation, accountability of public authorities.*

Вступ. Одним із фундаментальних принципів, на яких базується верховенство права й довіра громадян до державних інституцій, є посилення підзвітності та прозорості діяльності владних структур. При цьому потужним інструментом для забезпечення такої підзвітності слугує здійснення парламентського контролю за діяльністю органів виконавчої влади. Серед суб'єктів парламентського контролю – тимчасові слідчі комісії (далі – ТСК), які, маючи унікальні повноваження з проведення розслідування питань, що становлять суспільний інтерес, дають змогу парламенту оперативно реагувати на резонансні події, виявляти факти порушень, зловживань і неефективності у здійсненні державної політики, інші проблемні питання суспільно-політичного значення, а також формувати об'єктивну інформацію для прийняття важливих державних рішень.

В умовах воєнного стану ефективність парламентського контролю набуває критичного значення для забезпечення національної безпеки, протидії корупції та оптимізації використання державних ресурсів. Тож діяльність тимчасових слідчих комісій у цей період стає особливо актуальною, оскільки

вона сприяє зміцненню стійкості державних інститутів та підвищенню довіри з боку міжнародних партнерів.

Разом із тим недосконалість законодавчої бази, прогалини у визначенні повноважень, відсутність чітких процедур і механізмів реалізації рішень комісій створюють перешкоди для їх ефективної роботи. Як наслідок, відмічається відносно низька інтенсивність формування тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України та часто номінальний характер їх діяльності з суперечливою ефективністю, що, зі свого боку, знижує потенціал парламентського контролю та може підривати основи демократичного врядування. Отже, актуалізується потреба в проведенні комплексних досліджень наявних проблем діяльності тимчасових слідчих комісій, які сприятимуть підвищенню ролі ТСК у системі парламентського контролю в Україні та зміцненню демократичних засад Української держави.

Окремі теоретико-прикладні аспекти функціонування інституту парламентського розслідування певною мірою відображені в наукових публікаціях вітчизняних і зарубіжних фахівців. Зокрема, акцентовано увагу на питаннях: участі народних депутатів

України в діяльності тимчасових слідчих комісій [1], змісту парламентського розслідування, способів і меж його проведення [2], функціонування тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України [3], забезпечення ефективності їхньої діяльності [4–6], використання європейської практики роботи слідчих комісій парламенту [7]. Особливості здійснення парламентського розслідування в зарубіжних країнах досліджували зарубіжні фахівці Г. Бошель і А. Бертє [8], Є. Паві [9], О. Розенберг [10] та інші. Однак дослідження проблем правового регулювання діяльності тимчасових слідчих комісій в Україні мають лише фрагментарний характер, тож потребують більш глибокого та системного аналізу, що передбачає як виявлення законодавчих прогалин, так і дослідження причин їх виникнення та наслідків для практичної діяльності ТСК, отже, розробку конкретних, обґрунтованих пропозицій щодо їх усунення.

Мета статті – визначення правових проблем функціонування тимчасових слідчих комісій у системі парламентського контролю в Україні та розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового забезпечення їхньої діяльності.

Матеріали та методи. Вихідними даними дослідження є національне законодавство [11–14], наукові публікації з питань діяльності тимчасових слідчих комісій національних парламентів, у тому числі Верховної Ради України [1–4; 7–10; 15], аналітичні звіти вітчизняних експертів [5–6; 16].

Методологічну основу дослідження становлять системний підхід, синтез та узагальнення даних, індуктивний метод для формулювання висновків, використання яких уможливило здійснення всебічного аналізу порушеної проблематики й обґрунтованість отриманих у роботі результатів.

Результати. Правові засади функціонування тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України визначаються комплексом нормативно-правових актів. Так, Конституція України (стаття 89) передбачає можливість створення парламентом тимчасових слідчих комісій із метою проведення розслідувань щодо питань, які становлять суспільний інтерес [11]. Така

норма закріплює конституційні гарантії здійснення функції розслідування в рамках парламентського контролю за діяльністю органів виконавчої влади.

На конституційному рівні також визначено, що висновки та пропозиції тимчасових слідчих комісій не є обов'язковими для слідства й суду, що підкреслює їхній власне парламентський, а не правоохоронний характер. Тобто законодавство чітко розмежовує повноваження ТСК від функцій правоохоронних органів і судів. На тимчасові слідчі комісії покладаються суто функції розслідування з виявлення фактів, аналізу інформації та підготовки висновків і пропозицій, але не здійснення судочинства та встановлення вини чи невинуватості певної особи у вчиненні злочину. Народним обранцям надаються можливості та відповідні повноваження для здійснення власного розслідування, незалежного від офіційного, у справах, що набули значного суспільного резонансу. Це є особливо актуальним у випадках, коли в суспільстві виникають сумніви щодо ефективності діяльності правоохоронних органів або існують обґрунтовані підозри стосовно свідомого приховування певних фактів представниками влади.

Крім того, основний закон встановлює, що організація і порядок діяльності тимчасових слідчих комісій визначаються законом, що є ключовим імперативом для деталізації умов їхнього функціонування у спеціальному законодавстві [11].

Водночас намагання законодавчо врегулювати питання діяльності тимчасових слідчих комісій супроводжувалося неодноразовими невдалими спробами. Так, проєкт Закону «Про тимчасові спеціальні та слідчі комісії Верховної Ради України» був п'ятикратно ветоований Президентом України Л. Кучмою. Згодом, у 2009 році, подолавши вето Президента України В. Ющенка, Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», який був офіційно оприлюднений за підписом Голови Верховної Ради України через відмову його підписання Президентом України В. Ющенком і набрав чинності

з дня його офіційного опублікування. Проте за рішенням Конституційного Суду України (2009 р.) [13] через порушення процедури прийняття та набрання чинності зазначений Закон було визнано неконституційним. Зокрема, Конституційний Суд України дійшов висновку, що повторно розглянутий закон має містити дату його повторного прийняття й підпис Голови Верховної Ради України, який є свідченням відповідності змісту закону прийнятому парламентом рішення. Разом із тим Закон офіційно опубліковано за датою його першого прийняття (січень 2009 р.), а не повторного розгляду (березень 2009 р.) та без підпису Голови Верховної Ради України, що є порушенням норм Конституції України та підставою для визнання такого законодавчого акта неконституційним в цілому [4, с. 80–81].

Спеціальний Закон України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» ухвалено парламентом лише у 2019 році. Його прийняття суттєво розширило та систематизувало правове забезпечення функціонування цього парламентського інституту. До цього часу єдиним джерелом законодавчого регулювання діяльності тимчасових комісій слугував Регламент Верховної Ради України, який визначав процедурні аспекти діяльності тимчасових комісій, включно з порядком їх скликання, термінами функціонування й особливостями звітування [12].

Наразі профільний Закон України є основним нормативно-правовим актом, який конкретизує конституційні положення, визначає поняття «тимчасові слідчі комісії», їхні завдання, порядок утворення, склад, повноваження, права й обов'язки членів комісій, порядок проведення їхніх засідань, прийняття рішень та оформлення висновків. Закон також регулює процедуру формування складу ТСК, обрання голови та заступника, а також порядок припинення їхніх повноважень [14]. При цьому Регламент Верховної Ради України лише конкретизує процедурні аспекти створення та діяльності ТСК у межах парламентських процедур, встановлює порядок внесення пропозицій щодо створення комісій, їх формування, умови прийняття рішень та подання звітів до парла-

менту. Регламент доповнює профільний Закон щодо термінів, порядку голосування, вимог до оформлення документів і взаємодії ТСК з іншими структурними підрозділами парламенту [12].

З огляду на викладене можна стверджувати, що в Україні відносно сформовано нормативно-правове поле діяльності тимчасових слідчих комісій. Проте аналіз положень указаних законодавчих актів та практичної їх реалізації засвідчує наявність низки недоліків і прогалин правого регулювання суспільних відносин у цій сфері, що зумовлює вагомі бар'єри для виконання належним чином покладених на тимчасові комісії функцій та зниження рівня їхньої ефективності.

Так, відмічається відсутність чітких критеріїв визначення «питань, які становлять суспільний інтерес», що зумовлює широку дискрецію парламенту й може призводити до суб'єктивності у створенні ТСК та їх потенційного використання в політичних цілях. Практика доводить, що домінування політичних та індивідуальних інтересів депутатів досить часто виступає мотивами створення слідчих комісій. Зі свого боку, заполітизованість їх подальшої діяльності обмежує об'єктивність здійснення парламентського розслідування [7, с. 53].

Серед наявних проблем – недостатні узгодженість та чіткість у визначенні повноважень тимчасової слідчої комісії, порядку та меж їх реалізації. Так, з одного боку, ТСК мають необмежену свободу вибору щодо того, які документи та показання яких осіб їй потрібні для розслідування, з іншого – народні депутати в тимчасових слідчих комісіях не можуть процесуально оформлювати докази та інформацію, які вони отримали. При цьому, як показують експертні оцінки, таке право доречно у випадках, коли публічний розголос певних фактів може зашкодити слідству, а зберігання цих фактів у таємниці призведе до того, що правоохоронні органи, якщо їм це не вигідно, не долучать їх до матеріалів офіційного слідства [5, с. 36]. Натомість можливість процесуального оформлення доказів гарантувала б, що така інформація все ж буде долучена до матеріалів слідства й використана в

суді. Наразі ж таке процесуальне оформлення може відбуватися лише після затвердження звіту тимчасової слідчої комісії, якщо Рада постановила направити його до правоохоронних і слідчих органів. Хоча аргументом проти надання народним депутатам такого права може бути норма Конституції щодо неможливості тимчасових слідчих комісій замінити собою слідство, однак, відзначають, що таку можливість можна було б надати шляхом дозволу залучення спеціального прокурора, який би і займався процесуальним оформленням доказів на запит народних депутатів [5, с. 36].

Незважаючи на законодавчо закріплене право тимчасових слідчих комісій витребувати інформацію та документи, необхідні для проведення розслідувань, усе ж у практичній діяльності часто фіксуються випадки відмови або затягування у їх наданні з боку посадових осіб, що значною мірою зумовлено прогалинами в правовому регулюванні. Хоча профільний закон встановлює обов'язок посадових осіб відповідати на запити ТСК та з'являтися на їхні засідання в разі потреби, а також передбачає юридичну відповідальність за невиконання цих вимог, на практиці спостерігається неповне надання інформації або її формальний характер.

З метою усунення зазначених недоліків і посилення ефективності діяльності ТСК окремі народні депутати висувують пропозицію щодо криміналізації відмови від співпраці з тимчасовими парламентськими комісіями шляхом внесення відповідних змін до Кримінального кодексу України. Цей крок, на їхню думку, дасть змогу забезпечити повне та своєчасне надання інформації, що є критично важливим для реалізації парламентського контролю [5, с. 36].

Наступною негативною тенденцією у функціонуванні тимчасових слідчих комісій є відсутність або незатвердження Верховною Радою України їхніх звітів. Статистичні дані підтверджують цю проблему: зі 164 створених ТСК лише 88 зареєстрували звіти, і лише у 55 випадках Рада прийняла хоча б один звіт [5, с. 34–35]. Це обмежує можливості громадськості для повноцінної оцінки ефективності

роботи ТСК, підриває прозорість та підзвітність парламентського контролю, унеможливає отримання офіційної інформації та рекомендацій щодо подальшого проведення розслідувань, а отже, знижує потенційний вплив ТСК на правоохоронну діяльність і прийняття управлінських рішень. Брак завершених і затверджених звітів тимчасових слідчих комісій підриває їхню здатність виконувати функцію ефективного парламентського контролю та надавати результати розслідувань для подальшого використання. При цьому аналіз світової практики вказує на те, що така ситуація певною мірою зумовлена складнощами досягнення консенсусу серед членів тимчасових слідчих органів під час формулювання рекомендацій щодо подальшого врегулювання досліджуваного питання. Проте деякі країни вже розробили механізми для подолання цієї проблеми. Наприклад, в Австрії встановлено, що фінальний звіт слідчої комісії повинен містити всі позиції та пропозиції, представлені її членами [16, с. 34]. Такий підхід дає змогу відобразити спектр думок та уникнути блокування затвердження звітів через наявні розбіжності.

Суттєвою проблемою є також відсутність законодавчо встановлених уніфікованих вимог до оформлення звітів тимчасових слідчих комісій. Наразі комісії складають ці документи на власний розсуд, а не за певною усталеною структурою, що може призводити до фрагментарного подання інформації у звітах, а також до формального характеру їхнього складання, реєстрації та виконання. Усе це знижує аналітичну цінність і практичну придатність цих документів.

Значною перешкодою для забезпечення дієвості парламентського контролю є той факт, що висновки тимчасових слідчих комісій не мають прямої юридичної обов'язковості для органів державної влади та/чи посадових осіб. Досить часто вони залишаються декларативними, позбавленими реальних механізмів їхньої імплементації або правових наслідків для посадових осіб, щодо яких були виявлені порушення / зловживання. Крім того, парламентські механізми притягнення до відповідальності (наприклад, вислов-

лення недовіри уряду, звільнення посадових осіб) є складними в застосуванні й часто залежать від політичної кон'юнктури, а не від об'єктивних висновків слідчих органів, що знижує здатність парламентського контролю забезпечувати належну відповідальність за встановлені порушення.

Парламенту також бракує ефективних інструментів контролю за дотриманням органами державної влади рекомендацій тимчасових слідчих комісій. Адже законодавчо повноваження ТСК завершуються після подання та затвердження їхнього звіту. Незважаючи на те що рекомендації ТСК де-факто є обов'язковими для виконання, наразі відсутні дієві механізми для перевірки повноти та точності їхньої імплементації. Це створює прогалину в системі правового регулювання парламентського контролю, обмежуючи його здатність забезпечувати реалізацію висновків, зроблених за результатами парламентських розслідувань. Тож слід погодитися з вітчизняними експертами [5–7], що для підвищення ефективності діяльності тимчасових слідчих комісій необхідним є законодавче визначення механізмів постконтролю за виконанням їхніх доручень. Такий постконтроль може бути реалізований, наприклад, у формі обов'язкового подання звітів правоохоронними та іншими органами державної влади на запит народних депутатів. Альтернативним варіантом може бути встановлення регулярної звітності про виконання доручень ТСК у визначений період, незалежно від терміну повноважень поточного скликання Верховної Ради України. Зокрема, практика моніторингу стану впровадження вироблених рекомендацій слідчих органів успішно реалізується у Франції. Упровадження цього механізму сприяє забезпеченню реальної імплементації рекомендацій ТСК та посиленню парламентського контролю [7, с. 51].

Недостатня визначеність відповідальності за невиконання вимог тимчасових слідчих комісій, а також неналежне виконання обов'язків членів самих комісій, порушення ними процедур або розголошення конфіденційної інформації знижують їхній авторитет та ефективність.

Висновки. Аналіз правових норм функціонування тимчасових слідчих комісій у системі парламентського контролю в Україні та практики їх реалізації дає змогу зробити такі висновки:

1. В Україні становлення повноцінного законодавчого регулювання діяльності тимчасових слідчих комісій було тривалим і складним процесом. Разом із тим наразі сформовано конституційно-правові та законодавчі засади функціонування інституту парламентського розслідування. Законодавство, зокрема профільний Закон України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», виразно розмежовує повноваження ТСК від функцій правоохоронних органів та судів, підкреслюючи їхній парламентський характер, і гарантує їхню незалежність від офіційного розслідування.

2. Попри відносну сформованість нормативно-правового поля порушених питань, аналіз положень законодавчих актів та їх практичної реалізації відзначає низку недоліків і прогалин, які знижують дієвість, ефективність та авторитет тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України. Серед цих проблем – відсутність чітких критеріїв для визначення «питань, що становлять суспільний інтерес», що зумовлює політизацію та суб'єктивність у їх створенні; недостатні узгодженість та чіткість у визначенні повноважень слідчих структур парламенту; проблеми з отриманням ними інформації та документів від посадових осіб; відсутність або незатвердження Верховною Радою України звітів ТСК, відсутність законодавчо встановлених уніфікованих вимог до оформлення цих звітів, що призводить до фрагментарності та формальності документів; декларативний характер висновків і рекомендацій ТСК, відсутність реальних механізмів їхньої імплементації та постконтролю за дотриманням органами влади та/чи посадовими особами.

3. Наявність комплексу проблем правового регулювання діяльності ТСК в Україні зумовлює нагальну потребу в суттєвому вдосконаленні відповідних законодавчих актів, насамперед Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії

Верховної Ради України», що є необхідною умовою для підвищення ефективності парламентського контролю та зміцнення демократичних засад держави.

4. Отримані результати дослідження слугуватимуть основою для подальшого вивчення

проблем функціонування та розвитку інституту парламентського розслідування, діяльності тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України, практичної розробки конкретних заходів з удосконалення правового регулювання суспільних відносин у цій сфері.

Література

1. Болдирев С. В. Участь народних депутатів у діяльності тимчасових комісій Верховної Ради України: проблеми теорії і практики. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 127–136.
2. Зозуля О. Форми парламентського розслідування в Україні. *Форум права*. 2021. № 67 (2). С. 20–30.
3. Матейчук Р. І. Функціонування тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 41 (1). С. 78–81.
4. Рачинська М. П. Парламентський контроль у формі діяльності тимчасових слідчих комісій: забезпечення ефективності. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2014. № 4. С. 77–84.
5. Тимчасові комісії у парламенті: контроль без можливості впливу. *Часопис «Парламент»*. 2023–2024. Випуск 1. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/chasopys_digital.pdf (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
6. Тимчасові парламентські комісії в Україні: проблеми ефективності. *Ліга законодавчих ініціатив*. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/tymchasovi-parlamentski-komisiyi-v-ukrayini-problemy-efektyvnosti/> (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
7. Сорока С. В. Ефективність парламентського контролю уряду в країнах ЄС на прикладі діяльності слідчих комісій. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 2. С. 44–54.
8. Hugh Bochel & Anouk Berthier. Parliamentary committee witnesses: representation and diversity. *The Journal of Legislative Studies*. 2021. Vol. 27. No. 1. P. 55–72.
9. Eeva Pavy. Committees of Inquiry in National Parliaments. Comparative Survey. 2020. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/649524/IPOL_STU\(2020\)649524_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/649524/IPOL_STU(2020)649524_EN.pdf) (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
10. Olivier Rozenberg. Inquiries by Parliaments. The political use of a democratic right. 2020. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02888751/document> (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
11. Конституція України : прийнята 28 червня 1996 р. (зі змінами). Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254вр>. (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
12. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI (із змінами). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
13. Про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України. Справа № 20-рп/2009 від 10.09.2009. *Офіційний вісник України*. 2009. 28 верес. № 72. Ст. 2488.
14. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19.12.2019 № 400-IX (із змінами). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text> (дата звернення: 20 липня 2025 р.).
15. Спеціалізовані органи парламентського контролю в Україні: статус і функціонування. О. В. Марцяк [та ін.]. Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків : ТОВ «ПРОМЕТЕЙ-ПРЕС», 2006. 268 с.
16. Слідчі функції парламенту: національний і зарубіжний досвід та напрями удосконалення. Інформаційно-аналітичне дослідження. Київ : Лабораторія законодавчих ініціатив, 2007. 43 с.

References

1. Boldyriev, S.V. (2013). Uchast narodnykh deputativ u diialnosti tymchasovykh komisii Verkhovnoi Rady Ukrainy: problemy teorii i praktyky [Participation of People's Deputies in the Activities of Temporary Commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine: Problems of Theory and Practice]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriadvannia [State Building and Local Self-Government]*, 25, 127–136 [in Ukrainian]

2. Zozulia, O. (2021). Formy parlamentskoho rozsliduvannia v Ukraini [Forms of parliamentary investigation in Ukraine]. *Forum prava [Law Forum]*, 67 (2), 20–30. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650271> [in Ukrainian].
3. Mateichuk, R.I. (2016). Funktsionuvannia tymchasovykh slidchykh komisii Verkhovnoi Rady Ukrainy [Functioning of temporary investigative commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law]*, 41 (1), 78–81 [in Ukrainian].
4. Rachynska, M.P. (2014). Parlamentskyi kontrol u formi diialnosti tymchasovykh slidchykh komisii: zabezpechennia efektyvnosti [Parliamentary control over the activities of temporary investigative commissions: ensuring effectiveness]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy [Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine]*, 4, 77–84 [in Ukrainian].
5. Tymchasovi komisii u parlamenti: kontrol bez mozhlyvosti vplyvu [Temporary commissions in parliament: control without influence] (2023–2024). *Chasopys "Parlament" [Parliament magazine]*. Vol. 1. Available at: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/chasopys_digital.pdf [in Ukrainian].
6. Tymchasovi parlamentski komisii v Ukraini: problemy efektyvnosti [Temporary parliamentary commissions in Ukraine: problems of effectiveness]. Available at: <https://parlament.org.ua/analytics/tymchasovi-parlamentski-komisiyi-v-ukrayini-problemy-efektyvnosti/> [in Ukrainian].
7. Soroka, S.V. (2023). Efektyvnist parlamentskoho kontroliu uriadu v krainakh YeS na prykladi diialnosti slidchykh komisii [The effectiveness of parliamentary control of the government in EU countries based on the example of investigative commissions]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava [Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, and Law]*, 2, 44–54. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.2.7> [in Ukrainian].
8. Hugh Bochel & Anouk Berthier (2021). Parliamentary committee witnesses: representation and diversity. *The Journal of Legislative Studies*, 27 (1), 55–72. DOI: <https://doi.org/10.1080/13572334.2020.1808341> [in English].
9. Eeva Pavy (2020). Committees of Inquiry in National Parliaments. Comparative Survey. Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/649524/IPOL_STU\(2020\)649524_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/649524/IPOL_STU(2020)649524_EN.pdf) [in English].
10. Olivier Rozenberg (2020). Inquiries by Parliaments. The political use of a democratic right. Retrieved from: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02888751/document> [in English].
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996). Constitution of Ukraine. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254вр> [in Ukrainian].
12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010). The Law of Ukraine “On the Regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine”. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> [in Ukrainian].
13. Constitutional Court of Ukraine (2009). Decision of the Constitutional Court of Ukraine “On temporary investigative commissions, special temporary investigative commissions, and temporary special commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy [Official Gazette of Ukraine]*, 72, 2488 [in Ukrainian].
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019). The Law of Ukraine “On temporary investigative commissions and temporary special commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine”. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text> [in Ukrainian].
15. Martseliak, O.V. et al. (2006). *Spetsializovani orhany parlamentskoho kontroliu v Ukraini: status i funktsionuvannia [Specialized bodies of parliamentary control in Ukraine: status and functioning]*. Kharkiv: TOV “PROMETEI-PRES” [in Ukrainian].
16. Slidchi funktsii parlamentu: natsionalnyi i zarubizhnyi dosvid ta napriamy udoskonalennia [Investigative functions of parliament: national and international experience and directions for improvement] (2007). Kyiv: Laboratoriia zakonodavchykh initsiatyv [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 25.07.2025

Дата прийняття статті: 29.08.2025

Опубліковано: 12.11.2025